

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Obligationibus, Functionibus Et Juribus Parochialibus

Engel, Ludwig

Salisbvrgeri, 1662

II. De residentia Parochi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41598

CAPUT II.

De obligatione, quæ incum-
bit Parocho residendi in
sua Parochia.

1. *Ad residentiam de jure divino obligantur habentes curam animarum.*
2. *Sine licentia Episcopi & relicto vicario ab Episcopo approbato Parochi abesse non possunt, secus facientes perdunt fructus.*
3. *Controversia, an Parochus per duos menses possit abesse sine licentia.*
4. *Negativa verior.*
5. *Placet tamen media via, quòd scilicet possit abesse etiam per 2. menses divisim non continue.*
6. *Hodie non potest amplius Episcopus dare licentiam, ut Parochus absit studiorum causa.*
7. *Consuetudo, ut Parochus notabili tempore ultra 2. menses absit est corruptela.*
8. *Quid*

8. *Quid possit Consuetudo circa residentiam Parochorum.*
9. *In necessitate repentinâ quid faciendum Parocho.*
10. *Non sufficit Parochum esse presentẽ si nunquam per se ipsum Sacramenta & curam administret.*
11. *Parochus, qui totam curam per suos Cooperatores exercet, tenetur ad restitutionem fructuum, arbitrio tamen boni viri.*
12. *Pestis non excusat à residentiâ.*
13. *Excusat tamen ab administratione Sacramentorum, si idoneus Vicarius substituatur.*
14. *Regule quædam notabiles observande ab administrantibus Sacramenta pestiferis.*

OMnium illorum, qui curam animarum gerunt, residentiam instantissimè urget Concil. Trid, s. 6. de ref. c. 1. & 2. & s. 23. c. 1. præcepto enim divino mandatum est omnibus, quibus animarum cura commissa est
(ver-

(verbis utor Concil. d. s. 23) Joves suas agnoscere, pro his sacrificiū offerre, verbiq³ divini prædicatione Sacramentorū administratione, ac bonorū operum exemplo pascere pauperum aliarumq³ miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquā ab iis præstari & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neq³ assistunt, sed more mercenariorum deserunt. & c.

2 In specie autem de Parochis seu Curatis inferioribus statuit Concil. d. s. 23 c. 1 §. eadem omnino. ut quando cunque eos causa prius per Episcopum cognitā & probatā abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione relinquunt. discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causā non obtineant. Poena quoque, quam idem Concil. in d. c. 1. in §. si quis autem. contra Episcopos non

non observantes illud decretum constituit, statim in seq §. eodem omnino ad curatos inferiores extendit, ita ut & isti præter mortalis peccati reatum, pro rata temporis absentia fructus suos non faciant, nec tutâ conscientiâ, aliâ etiam declaratione non secutâ, illos sibi detinere possint, sed teneantur fabricæ Ecclesiarum aut pauperibus loci erogare. &c.

Porro ex allegatis Concilij textibus Quær. I. utrum Parochus saltem per 3
duos menses in anno possit abesse sine licentia Superioris, sicut concessum est Episcopis & Canonicis in eadem s. 23. c. 1. Non est paucorum sententiâ cum Nav. in man. c. 25. sub n. 121. constitutionem Concilij ita intelligendam esse, quòd Parochus si ultra duos menses abesse velit licentiam Superioris impetrare debeat, cæterùm per duos menses singulis annis ex aliquâ causâ, quæ ipsi Parocho bonâ fide iusta videtur sine licentia abesse possit.
tuna

tum quòd Concil. *d.l. in §. eadem omnino.* inter obligationem residendi, quæ est in Parochis comparationem faciat, tum etiam quod id de jure antiquo licuerit. *ex c. presentium. 7. q. 1.*

4 Alii e contra censentes illam comparationem inter residentiam Episcoporum & Curatorum tantum quoad *penas* factam negant, Parochum unquam sine licentia discedere posse, pro quibus melius facit *tex. Concilii*, qui vult à Parochis licentiam exigì, *quandounque eos abesse contigerit*, & mox subjungit, quòd nec cum licentia Episcopi debeant ultra duos menses nisi ex gravi causâ abesse. atque hanc posteriorem sententiam confirmavit Declaratio Card. apud *Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 23.* & quidem sub eo rigore, ut nec per hebdomadam liceat Parocho sine obtentâ licentiâ abesse. quod verò *authoritate d. c. presentium* dicitur, de jure antiquo licitam fuisse absentiam
duo-

duorum mensium sine licentia Episcopi, rectè negari potest *ex c. si quis in Clero, 7. q. 1. & c. relatum. 4. de Cler. non resid.* unde in *d. c. presentium.* nihil aliud disponitur, quàm quòd ob absentiam duorum mensium subexistente causâ ægritudinis aliquis beneficio privari non debeat: nihil autem ibidem dicitur quòd Parochus sine licentia ad duos menses discedere possit.

Verùm cum utraque sententia modo 5
relata plurium Classicorum DD. auctoritate nitatur, quos refert *Garc. d. c. 2. n. 19. & seqq Barb. de off. par. p. 1. c. 8. n. 58. & seqq.* Ideo ex *Concil. glossæ in c. 1. de offic. Cust. in v. modum:* videtur *media via* ex quadam naturali æquitate & Epikia teneri posse, consuetudine sic passim declarante, quòd videl. Parochus etiam per duos menses singulis annis absque licentiâ abesse possit, non quidem *continue* sed *divisim*, ita ut ipsius absentia singulis
vici-

vicibus non extendatur ultra unum vel alterum diem, & idipsum faciat ex honesta causa & sine spirituali detrimento sui gregis: cessat enim sub hoc temperamento periculum animarum, quòd subesse solet, si Parochus ad duos integros menses à sua parochia discedat,

6 Prætereà quamvis olim Parochi cū licentiâ Episcopi potuerint studiorum causâ etiam per septem annos abesse, *c. cum ex eo 34. de elect. in 6.* hodiè tamen post dict. decretum Conc. Trid. id non ampliùs per Episcopum rectè concedi à S. Congregatione Card. decisum refert Conzal. *ad Reg. 8. Caneell. gl. 6. n. 351.* Barb. *in Collect. ad d. c. 1. Trid. S. 23. n. 55.*

7 Quær. 2. Utrum Consuetudo alicuius loci valeat residentiam Parochorum immutare? R. circa residentiam duo consideranda esse, nimirum 1. obligationem *residendi* & obligationem *petendi licentiam*: si iusta causa absentia subfit. Obligatio *residen-*
di

di in genere, penes eos qui curam animarum gerunt, nullâ consuetudine tolli potest, cum sit jure divino præcepta *Trid. s. 23. de ref. c. 1.* contra quod jus consuetudo nihil operatur. At verò obligatio *petendi licentiam discedendi* suppositâ justâ causâ discessu cum sit mero jure humano pontificio introducta, absolurè quidem loquendo per contrariam consuetudinem, tolli potest; si tamen ex tali consuetudine liceret Parocho notabili tempore ultra duos menses abesse sine licentia Superioris, illa (*jux. tex. in Concil. Trid. d. c. 1. § eadem omnino*) corruptela & consequenter invalida foret propter multa inconvenientia, quæ inde nascerentur. nam Parochi nullâ petitâ licentiâ ab Episcopo nullum etiam ab eodē sui loco peterent Vicarium, & sic persæpè cuicumq. obvio curâ animarum per longius tempus cum multis periculis comitterent. deinde successu temporis eò res deveniret, ut

7
Paro-

Parochi non tantum sine licentia, sed multoties etiam sine iustâ causâ oves suas desererent & mercenariis comitterent.

8 Sed ut consuetudine licitum sit Parochis per unam vel alteram hebdomadem ex iustâ & rationabili causâ & sine periculo damnificandi gregem substituto interim idoneo Vicario abesse, non audeo improbare, maxime si propter distantiam loci difficilis ad Episcopum aditus pro obtinenda licentia habeatur. Imò amplius dico, si de Consuetudine in aliquo loco Parochi etiam per duos menses continuo abessent ex iustâ tamen causâ, posset, satis tolerari. quia per talem consuetudinem videretur declarata illa controversia, quam in priori questione tradidi. Constat enim, quòd in dubio Jure optima legum interpret sit Consuetudo. *l. si de interpretatione 37. ff. de LL.*

Quar. 3. Quid faciendum Parocho,

cho, si necessitas tam repentina sit, ut pro obtinendâ licentiâ Episcopum nequeat adire? R. Parochum debere post discessum suum, quamprimùm potest Episcopum de causâ absentia certiorare, ut is de justitiâ causæ cognoscere, & tempus revertendi determinare possit *Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 34.*

Quar. 4. An Parochus satisfaciat suæ obligationi, siquidem in parochia præsens sit, sed omnia per suos Capellanos exerceat? R. Parochum teneri saltem aliquoties, & inaximè si Parochiani ipsum in specie petierint, per semetipsum curam & Sacramenta administrare. *c. relatum. 4. de Cler. non resid. c. extirpanda 30. §. quia verò de præb.* Cùm enim Parochus pro animabus sibi commissis rationem reddere teneatur, sanè ipsemet experi-ri debet, qualiter in via salutis instructæ sint. Unde notanter Joan Sanch, *in Sel. disp. 47. n. 7.* hinc inferes, prò dolor! inquit, quam malè aliqui Parochi

chi

chi se gerant, Sacramenta nunquam aut ferè nunquam ministrantes, & suarum ovium curam mercenariis committentes, qui cum ut plurimum sacerdotes inopes & egentes sint, timeri non imprudenter poterit, potius rationem habituros quærendi ab ovibus victum, quàm curam medendi infirmitatibus animæ, complacere eis studentes, quando respuendæ & reprehensionis gladio feriendæ. &c.

Quar. 5. An Parochus ad restitutionem teneatur, si totam curam per suos Cooperatores exerceat? Negativè respondet Garc. *de benef. p. 2. c. 2. n. 53.* eò quòd id jure cautum non reperiatur, poenalia verò extendenda non sint. Contrarium tenet Sylo. *v. residentia n. 1. § 6* Joan. Sanchez. *d. l. n. 6*, Jacob. de Grassis. *in decis. aur. l. 2. c. 92. n. 57.* nam ex horum doctrina non intelligitur restituere, nisi qui Sacramenta administrat, cum verba accipienda sint cum effectu.

Ego,

Ego hanc posteriorem sententiam judico verbis (c. 4. de Cler. non resid. & Concil. Trid. s. 23. c. 1.) menti ac rationi legis esse conformiorē, & propterea amplectendam, sub hac tamen moderatione: ut ex solâ residentiâ personali, præcisâ ab administratione, credam Parochum saltem medietatem fructuû lucrari. quia experienciâ constat, quod parochiani ex sola etiâ præsentia personali magnam utilitatem percipiunt, dum in quacunq; necessitate recursum ad Parochum habent, & Sacramenta per Capellanos præsentem Parocho ipsis diligentius administrantur. Præterea in illa parte fructuum, quæ restituenda est, judico intervenire debere arbitrium boni viri, ut plus vel minus pro qualitate & gravitate negligentia restituatur. imò nō dubitaverim, quandoq; Parochum etiam rarius per se administrantem, Sacramenta ad nullam restitutionem generi, si revera comperiat suos Parochia-

B

chia-

chianos sufficienter, & fortè melius per
Capellanos, quàm per se ipsum in-
strui.

Quær. 6. An causa grassantis
contagionis excuset Parochum à resi-
dentiâ?

- 12 Negativè fuisse decisum instante S.
Carolo Borr. licet Parochus pestem
fugiens alios idoneos Ministros sui lo-
co substituere veller, ex Selva refert
Barb. *in d. c. 1. Trid. s. 23. n. 60.* qui
utique in calamitoso illo statu Paro-
chiani ex præsentia proprij Parochi
magnam consolationem habent; *si*
enim cum optimè noscat conditiones
suorum subditorum sine dubio in quo-
tidianis occurrentijs tum circa Sacra-
mentorum administrationem, tum
circa alias necessitates repentinas me-
lius per se vel per alium disponendi
disponere poterit, quàm si ipso absen-
te novus Vicarius ad tam quotidiani
pericula constitueretur. Illud nim-
13 durum esset dicere, quòd Parochus eo
usqu

etque obligetur, ut etiam per se ipsum
 Sacramenta tempore pestis admini-
 strare teneatur, si idoneum Vicarium
 vel aliquos viros Religiosos habere
 possit. Non enim videtur mens fuis-
 se Concilij, ut Parochus, qui fortè mul-
 tum est utilis parochiæ, cogatur sin-
 ne necessitate præsentissimum vitæ peri-
 culum subire: dico, sine necessitate.
 nam si Parochus alios per quos admi-
 nistret habere non possit, tenebitur
 tanquam bonus pastor vitam suam,
 corporalem, pro vita spiritali Ovium
 sibi commissarum exponere.

Sed adnotandum est Parocho, ut
 tempore pestis in administrandis Sa-
 cramentis cautè se gerat, ne ex ipsius
 præmature obitu plures alij spirituale
 damnum patiantur. quare in eum si-
 nem aliquas bonas regulas ex Con-
 silij Medicorum & Theologorum col-
 lectas Parochis & Confessarijs pestife-
 rorum tradidit Hen. Manigart. *in suis
 floribus selectis ad fin.* quarum posteriores

pro utilitate aliquorum, quibus is libellus forsan incognitus est hic subnotare volui.

14 1. Curandum ut ex præscripto Medici bona præservativa ad manum habeantur.

2. Tempore pestis non utendum longâ veste quæ protendatur infra genua, nec quæ sit ex materia pilosa, ad quam venenum facilius recipitur.

3. Non visitentur ægroti manè, vel saltem non nisi sumpto jentaculo. Si necessitas urgeat jejuno stomacho ægrum adire (quia is morbus dilatione non patitur, nocet parvula mora) apponatur ad nares parum Theriacæ, strophium aceto tinctum, vel aliud præservativum applicetur.

4. Cauterium à Chyrurgo factum Medici & experientia, inquit Manigart, optimum esse præservativum docent.

5. Confessarius audiat ægrum à longè &, si fieri potest, curet ut accedat ad fenestram, vel ad portam, vel ad

hor-

hortum, & semper stet, ab illa parte, unde ventus fiat versus agrum.

6. Si aeger non possit se movere & Pastor seu Confessarius domum ingredi cogatur, stet 5. aut 6. pedibus à lecto aegri retro caput ipsius, jubeatur aeger vertat faciem versus aliam partem: nec moveantur tegumenta lecti: curet super lateres vel lapides accensos in igne in medio cubiculi positos infundi acetum ad fumandum, & inter ipsum & aegrotum sit aliquis ignis vel carbones accensi; caveat autem ut nunquam stet inter ignem & aegrotum.

7. Si aeger non possit altè loqui, sed Confessarius debeat propè accedere, & ita se majori periculo exponere, non erit necesse, ut omnia peccata audiat, sed poterit rogare aegrotum, ut statim de uno vel altero peccato in particulari & de omnibus alijs in genere se accuset, quia in tanto periculo non requiritur confessio materialiter integra.

B 3

8. Si

8. Si plures jaceant in eodem cubiculo aegroti, qui propter instans mortis periculum singuli separatim confiteri non possint, debebunt omnes simul absolvi (sicut etiam fit in conflictu vel naufragio) formâ pluralitatis *Ego vos absolvo à peccatis vestris, &c.* dummodo singuli unum vel alterum peccatum palam confiteantur, quod sine scandalo vel notabili sui infamiae confiteri possunt, vel si nullum in specie exprimere valeant, generalem Confessionem faciant aut signa poenitentiae edant.

9. Confessarius recedens à pestiferis purget se & vestimenta sua, albam quoque & stolam & corporale per ignem & fenum aliquem, vel per aspersionem & lotionem aquae frigidae, quae veneno plurimum inimica dicitur.

10. Pro cautela Parochorum placuit adscribere verba Pauli Laym. *lib. 2. tract. 3. c. 3. n. 3.* cavere etiam, inquit,

quit, debet Parochus, ne dum pestis
tempore unius non graviter indigen-
tis spirituali utilitati consulere inté-
dit, plures alij ex ipsius occubitu gra-
viorem jacturam spiritualem pati-
antur. Quare *si solus sit*, non facile
ministrare debet cum vitæ suæ peri-
culo Sacramenta, quæ non admodum
necessaria sunt, vel secundum se, ut
extrema Unctio (quæ qualiter tem-
pore pestis conferenda sit dicam ip-
se infra in cap. de extrem. Unct.)
vel respectu personarum, quarum
bonum statum Confessarius proba-
biliter cognitum habet, quia nuper
earum confessiones exceperat. De-
nique quotiescunque ab aliqua per-
sona, quam verisimilibus Conjectu-
ris Sacerdos credit non habere con-
scientiã peccati mortalis, vel per cõ-
tritionẽ rectè ad moriendum dispo-
sitam esse, *probabilissimè* timetur pe-
riculum contagionis, in tali casu
majus bonum publicæ necessitatis